

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NOVELY ZÁKONA O EVIDENCI SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

- Vláda projednává novelu zákona o evidenci skutečných majitelů, která má odstranit nesprávnou transpozici tzv. IV. a V. AML směrnice.
- Novela ruší stávající dvousložkovou definici skutečného majitele založenou na pojmech koncového příjemce a osoby s koncovým vlivem. Nově bude za skutečného majitele považována fyzická osoba, která „v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání.“
- Dále se také již nebude rozlišovat přímý a nepřímý skutečný majitel. Dojde ke zpřesnění indikátorů skutečného majitele obchodních korporací. Skutečnými majiteli obchodní korporace v případě, že nebude existovat žádná fyzická osoba s podílem v obchodní korporaci větším než 25 %, budou ty fyzické osoby, které naplňují domněnku ovládnutí dle zákona o obchodních korporacích. Některé obchodní korporace, zejména ty s komplikovanou vlastnickou a řídicí strukturou, tak budou muset zkoumat, zda zápis v evidenci skutečných majitelů bude odpovídat nové právní úpravě.
- Nově by se skutečný majitel měl zapisovat také u okresních a regionálních komor, začleněných společenstev podle jiného zákona, politických stran a politických hnutí, církví a náboženských společností a ostatních právnických osob podle zákona upravujícího církev a náboženské společnosti, odborových organizací a organizací zaměstnavatelů, honebních společenstev a společenství vlastníků jednotek. U těchto právnických osob by měl být ve většině případů zaveden mechanismus automatického průpisu jejich statutárních orgánů do této evidence.
- Dochází také ke zpřesnění sankce za nezapsání skutečného majitele, a to tak, že v takovém případě nelze vyplatit podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku.
- V prvních 6 měsících od účinnosti této novely by obchodní korporace, které splnily evidenční povinnost podle dosavadních pravidel, měl být osvobozeny od poplatku za první návrh na zápis podle nové úpravy.

(2) NOVELA ZÁKONA O OCHRANĚ SPOTŘEBITELE A OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU

- Poslanecká sněmovna bude projednávat novelu zákona o ochraně spotřebitele a občanského zákoníku, která transponuje směrnici EU č. 2019/2161. Účelem novely je zvýšení ochrany spotřebitelů a náprava nesprávné transpozice evropského práva do Občanského zákoníku a jiných nejasností a nepřesností v právní úpravě.

- Novela např. zavádí právo spotřebitele, jež byl dotčen nekalou obchodní praktikou, vedle nároků plynoucích z Občanského zákoníku, odstoupit od smlouvy ve lhůtě 90 dnů ode dne uzavření smlouvy, pokud je to přiměřené, nebo požadovat přiměřené snížení ceny v rozsahu odpovídajícím povaze a závažnosti nekalé obchodní praktiky. Dále dochází ke zpřesnění informačních povinností podnikatelů vůči spotřebitelům a ke zpřesnění právní úpravy reklamace.
- Nově se oddíl Občanského zákoníku o zvláštních ustanoveních o prodeji zboží již neuplatní na vztahy podnikatele a nepodnikatele (tj. nejen spotřebitelů, ale také nepodnikajících právnických osob), ale bude se vztahovat pouze na vztah podnikatele a spotřebitele.
- Novela dále prodlužuje dobu, po kterou je presumována existence vady již při převzetí zboží ze šesti měsíců na jeden rok a ruší v českém právním řádu úpravu zákonné záruky na zboží, která v českém právním řádu existovala minimálně od roku 1964.
- Novela také staví najisto, že výčet zneužívajících ujednání uvedených v § 1814 Občanského zákoníků, který novela navíc také rozšiřuje, není demonstrativní, ale dané situace budou vůči spotřebitelům vždy zakázané. Nově se stanoví právní domněnka, že zneužívající a zakázané ujednání je takové ujednání ve smlouvě, které např. zakládá podnikateli právo vypovědět závazek bez důvodu hodného zvláštního zřetele bez přiměřené výpovědní doby, nebo odkládá určení ceny až na dobu plnění.
- Dále se také stanoví pravidla pro poskytování digitálního obsahu a prodej zboží s digitálními prvky či zpřesňuje se úprava záruky za jakost u koupě movitých věcí.

(3) NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA

- Poslanecká sněmovna schválila v 1. čtení jednu z novel nového stavebního zákona, o nichž jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc únor a březen 2022.
- Tato novela nového stavebního zákona odkládá zřízení státní stavební správy, a to zejména Nejvyššího stavebního úřadu do 1. 7. 2023. Novela zároveň odloží všechny kroky směřující k naplňování a faktickému vzniku krajských stavebních úřadů tak, aby tyto úřady mohly být případně další novelou nahrazeny jinou soustavou vykonávající působnost v oblasti stavebního řádu.

(4) NOVELA TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

- Senát schválil novelu trestního zákoníku, která transponuje tzv. non-cash směrnici EU do českého právního řádu.
- Nově bude možné trestně stíhat podvodné použití bezhotovostních platebních prostředků či jednání související s podvodným použitím bezhotovostních platebních prostředků (krádež, podvodné padělání, přechovávání či opatření), a to i v případě, že jsou spáchány online (např. podvodném získávání platebních údajů (tzv. *phishing*) nebo neoprávněné kopírování elektronických údajů (tzv. *skimming*) či podvodů souvisejících s informačními systémy, které spočívají v uskutečnění nebo způsobení převodu peněz, peněžní hodnoty či virtuální měny (hackerské útoky na počítače s cílem získat neoprávněný přístup do internetového bankovníctví poškozeného).
- Novela nyní míří k prezidentovi k podpisu.

(5) NOVELA OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU A EXEKUČNÍHO ŘÁDU

- Vláda projednává novelu občanského soudního řádu a exekučního řádu, která by měla znovu zavést tzv. *milostivé léto*, o kterém jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc říjen 2021.

- Po dobu 3 měsíců od účinnosti novely bude povinný mít možnost zaplatit nezaplacenou nebo jinak nezanklou jistinu vymáhanou v exekučním řízení a náklady exekuce v částce 1.500,- Kč zvýšené o daň z přidané hodnoty, je-li exekutor plátcem.
- Povinnému bude v takovém případě exekuce zastavena a na základě rozhodnutí soudního exekutora bude osvobozen od placení veškerých dalších vymáhaných pohledávek přesahujících zaplacenou jistinu v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Povinnému jsou tedy zcela odpuštěny úroky z prodlení a jiné příslušenství.
- Právní úprava milostivého léta je využitelná pro povinné, jejichž dluh splňuje zákonem stanovené požadavky: (i) dluh je vymáhán exekučně soudním exekutorem, (ii) oprávněným je Česká republika, územní samosprávný celek, státní příspěvková organizace, zdravotní pojišťovna či jiný oprávněný stanovený zákonem a (iii) povinný je fyzickou osobou.
- Novela se nevztahuje na peněžité tresty nebo jiné majetkové sankce, které byly dlužníkovi uloženy v trestním řízení pro úmyslný trestný čin, pohledávky na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti, pohledávky věřitelů na výživném ze zákona a další pohledávky novelou stanovené.
- Milostivé léto by se opět nevztahovalo na daňové a správní exekuce.
- Doba pro využití milostivého léta by měla trvat od 1. 9. 2022 do 30. 11. 2022.

(6) NÁVRH ZÁKONA O OCHRANĚ OZNAMOVATELŮ

- Vláda projednává návrh nového zákona o ochraně oznamovatelů, který by měl do českého právního řádu transponovat směrnici EU č. 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Směrnice o whistleblowingu), jež nabyla účinnosti dne 17. 12. 2021.
- Návrh zákona upravuje mechanismy podávání oznámení ze strany pracovníků v soukromém i veřejném sektoru (i anonymně) o protiprávním jednání, které má znaky trestného činu nebo porušuje právní předpisy, o jehož spáchání se oznamovatel dozvěděl v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností (tzv. whistleblowing).
- Na základě návrhu zákona by měl vzniknout vnitřní oznamovací systém, ale také vnější oznamovací systém u Ministerstva spravedlnosti. Vnitřní oznamovací systém by měli povinnost zřídit zejména veřejní zadavatelé (s výjimkou obcí, které mají méně než 5.000 obyvatel) a zaměstnavatelé s nejméně 50 zaměstnanci, popř. zaměstnavatelé v určitých oborech (např. pojišťovny a banky) aj. V souvislosti se zřízením systému by měl povinný subjekt rovněž určit konkrétní osoby, které budou přijímat oznámení, posuzovat jejich relevanci, napravovat konkrétní porušení a zajišťovat prevenci.
- Návrh zákona má také následně pracovníkům, kteří učinili oznámení, zajistit ochranu před možnými tzv. odvetnými opatřeními ze strany zaměstnavatelů a jiných subjektů. Odvetnými opatřeními se dle návrhu rozumí opatření souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností oznamovatele, které bylo vyvoláno oznámením a které oznamovateli nebo jiné osobě stanové návrhem zákona může způsobit újmu (např. rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou, nebo snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepříznání osobního příplatku). Tato opatření návrh zákona zakazuje činit.

(7) NOVELA ZÁKONA O DANÍCH Z PŘÍJMU

- Poslanecká sněmovna schválila ve 3. čtení novelu zákona o daních z příjmu, o které jsme Vás informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc březen 2022.

- Na základě novely by bylo možné od základu daně z příjmu odečíst bezúplatná plnění poskytnutá v roce 2022 za účelem podpory obranného úsilí Ukrajiny. Je stanovena také maximální hodnota bezúplatného plnění, které lze odečíst, a to v úhrnu nejvýše 30 % ze základu daně.
- Nově by měli být ukrajinští zaměstnanci osvobozeni od daně z příjmu ve zdaňovacím období roku 2022 v případě, že příjem zaměstnance je ve formě poskytnutí ubytování jeho osobě a jeho rodinným příslušníkům v ČR v návaznosti na válečný konflikt na Ukrajině. Od daně bude též osvobozen také peněžní dar od zaměstnavatele, jehož cílem je pomoc v tíživé životní situaci.
- Novelou se nyní bude zabývat Senát.

(8) NOVELA ZÁKONA O SBÍRCE ZÁKONŮ A MEZINÁRODNÍCH SMLUV A ZMĚNOVÉHO ZÁKONA V SOUVISLOSTI S PŘIJETÍM ZÁKONA O SBÍRCE ZÁKONŮ A MEZINÁRODNÍCH SMLUV

- Poslanecká sněmovna schválila v 1. čtení novelu zákona o o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a změnového zákona v souvislosti s přijetím zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, která posouvá spuštění projektu elektronizace tvorby a vyhlásování právních předpisů prostřednictvím projektu e-Sbírka a e-Legislativa o 1 rok, tj. k 1. 1. 2024.

(9) NOVELA ÚSTAVY ČR

- Vláda projednává návrh novely Ústavy ČR, která by měla rozšířit rozsah pravomocí vlády rozhodnout o vyslání ozbrojených sil ČR do zahraničí a o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky bez specifikace účelu vyslání (údajů o pobytu, délce vyslání, resp. pobytu) na maximálně 60 dnů. Dle současné úpravy musí být vždy naplněn jeden ze tří důvodů vyslání (např. plnění závazků z mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení).

(10) NOVELA ZÁKONA O SPOTŘEBNÍCH DANÍCH

- Poslanecká sněmovna schválila v 1. čtení novelu zákona o spotřebních daních, která by měla dočasně snížit spotřební daň z motorové nafty a bezolovnatého benzínu o 1,50 Kč/l, a to v období od 1. 6. 2022 do 30. 9. 2022.

(B) GDPR

(1) POKUTA ZA PORUŠENÍ BEZPEČNOSTI PŘI ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ TAKÉ PRO NEMOCNICE

- Nejvyšší správní soud zveřejnil rozsudek, sp. zn. 10 As 190/2020, ve kterém konstatoval, že nemocnice jakožto akciová společnost není z pohledu zákona o zpracování osobních údajů veřejným subjektem, neboť nečerpá finance z veřejných rozpočtů, ale je financována převážně z prostředků veřejného zdravotního pojištění, a lze ji tak uložit pokutu za porušení bezpečnosti při zpracování osobních údajů.

(C) JUDIKATURA

(1) DOHODA O ROZVÁZÁNÍ PRACOVNÍHO POMĚRU UZAVŘENÁ POD NÁTŁAKEM (nález Ústavního soudu, sp. zn. II. ÚS 2883/21)

- Ústavní soud ve svém nálezu dospěl k závěru, že obecné soudy porušily právo stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, pokud nevyhověly žalobě na určení neplatnosti dohody o rozvázání pracovního poměru uzavřené pod psychologickým nátlakem, a to z důvodu uplatněné námítky promlčení.

- Pokud zaměstnanec uzavřel dohodu o rozvázání pracovního poměru proto, aby se nikdo nedozvěděl o skutečném důvodu ukončení jeho pracovního poměru, jednalo se o bezprávní výhrůžku a nepřípustný zásah ze strany zaměstnavatele do osobnosti zaměstnance (stěžovatele), tedy do jeho práva na zachování důstojnosti, vážnosti, cti a soukromí. Takováto dohoda je tak neplatná a v soudním řízení o určení její neplatnosti neobstojí ani námitka promlčení, neboť dohoda byla uzavřena v rozporu s dobrými mravy.

**(2) POVAHA VZTAHU PODŘÍZENOSTI ZAMĚSTNANCE
(rozsudek Nejvyššího správního soudu, sp. zn. 9 Ads 97/2021)**

- Nejvyšší správní soud (NSS) se vyjádřil k jednomu ze znaků závislé práce, a to ke znaku nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance. Dle názoru NSS je tento znak projevem osobní závislosti zaměstnance a subjektivní kategorií, u níž je rozhodující, jak své postavení subjektivně vnímá právě zaměstnanec. Typickou indikací tohoto vztahu, nikoliv však nezbytně nutnou skutečností, je poskytování odměny za provedenou práci.

**(3) OKAMŽITÉ ZRUŠENÍ PRACOVNÍHO POMĚRU Z DŮVODU ÚTOKU NA MAJETEK
ZAMĚSTNAVATELE
(rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 21 Cdo 1777/2021)**

- Nejvyšší soud ve svém rozsudku uvedl, že zaměstnavatel je oprávněn se zaměstnancem okamžitě ukončit pracovní poměr z důvodu útoku zaměstnance na majetek zaměstnavatele, neboť nelze po zaměstnavateli spravedlivě požadovat, aby přijímal jakékoliv opatření pro ochranu svého majetku a vynakládal tak úsilí, případně i finanční prostředky k tomu, aby po dobu výpovědní doby mohl bez obav o svůj majetek zaměstnance zaměstnávat.

**(4) PROJEV SVOBODY PROJEVU BEZ CENZURY
(rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 25 Cdo 1081/2020)**

- Dle rozsudku Nejvyššího soudu je projevem svobody mimo jiné i umělecké dílo s náboženskými motivy či prvky, jehož hlavním cílem není bez hlubšího smyslu útočit proti nim, urážet a znevažovat náboženské symboly a představitele. V takovém případě nedochází k zásahu do práva na svobodu vyznání.

KONTAKT

TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Sokolovská 68/105, 186 00 Praha 8 - Karlín

OFFICE@TAUBELLELEGAL.COM

+420 226 251 055

Taubellegal
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ